

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne peletivste za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Somišljenikom Kmetске Zveze!

V beli Ljubljani bo dne 6. in 7. aprila glavni zbor naše stranke. Pozivamo naše zavedne somišljenike, vse krajevne organizacije in naše agilne zaupnike, da se udeležijo tega zborovanja. Položili bomo nov temelj naši razvijajoči se politični organizaciji. V spored zborovanja je priobčila „Straža“ dne 29. marca. Kdor ne more prvi dan 6. aprila, naj se udeleži vsaj občnega zbora Jugoslovanske Kmetске Zveze v sredo, dne 7. aprila. Iz Maribora se odpeljemo z vlakom na Velikonočni ponedeljek popoldne ob pol

5. uri, oziroma ob treh zjutraj v torek, dne 6. aprila. Za prenočišča v Ljubljani je poskrbelo „Tajništvo V. L. S. v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna“, kamor se naj takoj naznanijo vsi tisti, ki se bodo udeležili zborovanj. Na zborovanje pridejo naši voditelji in ministri iz Beograda, med njimi naš poljedelski minister in predsednik Kmetске Zveze Ivan Roškar.

Na svidenje 6. in 7. aprila v beli Ljubljani!

Slov. Kmetška Zveza v Mariboru.

Kmet v Nemčiji, Avstriji in v Jugoslaviji.

1. Razmere v Nemčiji.

V zadnjem času so se začele po raznih državah, katerih vladna krmila držijo v rokah socialisti, revukacije, pobune in upori.

Poglejmo v Nemčijo, nad katero so zavladali povzelsu nemškega cesarstva socialisti: danes je Nemčija zopet torišče, kjer se grizejo na kri in smrt med seboj socialisti ter komunisti ali boljševiki. Prave bitke s tisočimi smrtnimi žrtvami se bijejo že sedaj par tednov v Nemčiji, kjer gre sedaj zato: ali bodo ostali na vladi socialisti ali komunisti (boljševiki). Kdo trpi pri teh pobudah, ki so raztegnile v Nemčiji že tudi na deželo? Kmet, ki tudi v Nemčiji ne ve, ali bi naj potegnil s socialisti ali z boljševiki. Delavske množice se v Nemčiji med seboj mesarijo in koljejo, opustošajo deželo in kmetški stan, ki redi to nikoli zadovoljno sodrgo, pri tem naj več trpi, ker se mu siloma jemlje živina, živeš in se mu pokonečata polje, travnik in gozd.

2. Razmere v Avstriji.

Tudi Nemško Avstrijo vladajo socialisti. Vprašajmo danes avstrijske kmete, kako so kaj zadovoljni s to njihovo vlado? Najboljši odgovor na to vpra-

šanje so nam zadnji žalostno krvavi in smrtni dogodki ob naši severni demarkacijski črti v Lipniškem okraju, skoro tik ob progi Spilje—Radgona.

Avstriji, se kakor znano, godi strašno slabo glede prehrane. Radi pomanjkanja živeža je odredila avstrijska vlada v Lipniškem okraju nasilno revkizicijo živine in živil. Prišla je v te kraje avstrijska žandarmarija, rekvirirala več vagonov živine ter živil in hotela spraviti to pri nemškoavstrijskih kmetih siloma nagrabljeno blago na izstreljani Dunaj. Kmetje v Lipniškem okraju, ki menda sami zase ne posedajo dovolj prehrane, so se uprli tej revkiziciji z oboroženo silo. Prišlo je med orožništvom in kmeti do tako ljutih spopadov, da je padlo pri železniški postaji Obrajna 50 kmetov in orožnikov. Puntarske kmete so zamogli orožniki še le ukrotiti ter premagati ko so jim došla na pomoč oborožena ojačenja iz Gradca. Sedaj je razglasila avstrijska vlada po vseh vaseh, kjer so se ustavljal kmetje revkiziciji, preki sod in obsedno stanje. V kraju Obrajna je bilo ustreljenih potom prekišoda 15 kmetov.

Ta slučaj, katerega pa skrbno prikriva avstrijsko časopisje, govori dovolj jasno, kake da so razmere v Avstriji, kjer vladajo socialisti, ki so največji

sovražniki in zatiraleci kmetскеga stanu. Ubogi kmet pridelaj živež za vso delavsko množico, oddajaj ga delavstvu pri vsej občni draginji najbolj po ceni, ako pa ne daš prostovoljno, pa ti ga vzamejo siloma te še ustrelje ter pololčejo na smrt, če bi se drznili zoperstavljal revkiziciji.

3. Kmet v Jugoslaviji.

Ako primerjamo usodo povsod zatiranega kmetскеga stanu v Nemčiji, Avstriji in naši Jugoslaviji, moramo reči, da pri nas v Jugoslaviji kmet nekaj velja in je gospodar svoje posesti ter svojega imetka. To pa radi tega, ker je Jugoslavija kmetška država in osobito pod sedanjo vlado ne gospodarijo na najvišjih mestih uradniške ter socialistične stranke, ampak kmetске stranke: srbska Radikalna in naša Ljudska stranka. Edino v naši kmetški Jugoslaviji je prišel tudi res navaden kmet do ministrske besede v Beogradu, kjer vodi poljedeljsko ministristvo kmet Slovenec — Ivan Roškar. Pa sedaj Slovenijo vladajoča Ljudska stranka ni pozabila pri vladi v Ljubljani na kmete. Pri ljubljanski pokrajinski vladi se je poverilo poverjeništvu za kmetijstvo kmetu Janu.

Tako že imajo pri nas v trobratski nam Jugoslaviji kmetje pri obeh vladah znatno besedo in to še pred volitvami. Po volitvah bodo pa itak v naši državi prodrle in zmagale povsod kmetске stranke in bodo prišli kmetje ter zastopniki kmetскеga stanu do odločilne ter vladne moči. Da je zagotovljena v Jugoslaviji po volitvah zmaga kmetiskim strankam, to nam potrjujejo že danes Hrvatska ter Slavonija, kjer se pravkar vršijo občinske volitve. Pri teh volitvah zmaga po vsej Hrvatski ter Slavoniji ne le samo po deželi, ampak tudi po večjih krajih ter mestih izključno Ljudska stranka (Kmetška zveza).

Hrvatska Ljudska stranka je že prav zaprav negodno dete, katerega je poklical v življenje med Hrvatli, ga utrdil in ukrepil pred nekaj meseci naš dr. Korošec, a kljub politični mladosti žanje že koj pri prvih volitvah ne samo znatno večino, ampak zmago. Ako zmaga krščansko kmetška stranka po Hrvatski, kako sijajna volilna zmaga jej je še le za-

LISTEK.

Manuš Gelec.

Povest čudaka.

(Dalje.)

Kedo bi zamogel popisati in zaupati papirju to presenečenje mladostnih samomorilcev, ko sta uglevala pred seboj mesto preplašenih obrazov groze in strahu — obličja hudomušno prezirljivega posmeha?

Ljubimcema je razjasnil lekarnarjev smeh kar na mah uganko o smrtonosnem strupu, ki ni bil nevaren življenju, pač pa želodec in zavžiti hrani. — Kratko in malo, lekarnar je dal milostljivi trgovčevi mesto strašnega štrihuna gonilno sredstvo, ki je pomelo en možki in en ženski trebuh prav do zadnjega kotička.

Naša ljubimca je objela mesto v domišljiji že tako živo naslikanega raja večno nekalsjene ljubezni — ta solzna dolina človeške sramote ter zasramovanja. Trgovčev je stiskal v srečni hvaležnosti hudomušno-premetenemu lekarnarju roko, policija pa je nekaj zapisavala in končno povabila še smrtnobledega kavalirja Toneta na odgovor pred policijski komisariat.

Toliko je še zvedela javnost, da je Tone nekaj časa pihal kašo med štirimi stenami prav sam, ločen od svoje ljubimke. Bil je baje hvaležen oblasti za ta zapor, ker vsaj čital ni, kaj vse so pisarili razni časopisi o skrivnostni ljubeznivi žaloigri, ki pa ni končala s smrtjo obeh junakov, ampak s prav prisrčnim zasmehom obeh ljubimcev, ki sta se pustila v mladostni neizkušnosti potegniti tako na debelo.

Tone je presedel kazen. Ni se podal več k trgovcu in njegovi milostljivi, ampak ostavil je Gradec, obrnil hrbet mamljivi ljubezni in posmehu udani človeški družbi in končal svoje študije bogzna kje. Pjavil se je med slovensko javnostjo šele po letih in le-

tih kot od usode oklofutani čudak — dr. Tone Brložnik.

Trgovčeva žena pa si ni gnala v svoji ženski lahkomišelnosti sramotne komedije zastrupljenja tako živo v srce kot Tone. Ko je izginil Tone neznan kam — se je oklenila zopet po božji ter človeški postavi dovoljene ljubezni do svojega zakonskega moža. Trgovčev in lekarnar sta baje napravila dobičkanosen kšest s smešnim razkrinkanjem ljubezenskega dogodljaja. Nešteto radovednežev je vrelo k trgovcu v trgovino in k lekarnarju v lekarno, da so videli in spoznali ta dva moža.

Ta Vetrnjakova povest o usodepolni življenjski klofuti našega doktorja je bila za tržane ključ do spoznanja Brložnikovega sovraštva — ne čudaštva — napram ženskemu spolu in sploh človeški družbi.

Nekoč pred leti in leti se je posmihal Tonetu Gradec, sedaj pa naš trg, kateremu sta bila razum in sočutje z bridko usodo tega človeškega življenja — španska vas.

Povest o početku dr. Brložnikovega čudaštva je poletela na vetrnih krilih po trgu. Ni čuda, da je izvedel o Vetrnjakovem posetu trga in o njegovem baš ne kolegijalnem klopotu tudi naš Tone. Toliko je uplivala nanj po trgu šušljajoča govoreca o doktorjevem smešno žalostnem zastrupljenju, da je Tone izročil Bundoša v oskrbo Johanci, zaklenil stan in izginil za nekaj dni neznan kam. Kje se je mudil, kaj je delal ter ugibal, je znano le njemu.

Vrnil se je v trg nekega večera precej pozno, videli so ga luštni skozi vrata stanovanja zakasneli pivci pri Johanci. Po povratku doktorjevem v svoj stan ni trpelo dolgo, ko je buknil in se raztegnil v neč po trgu strel, ki je vznemiril nočni tržki mir prav iz smeri čudaškega stanu dr. Brložnika.

Ponočnjaški pivci pri Johanci so ostrmeli pri poku, ki je bil za trg nekaj nenavadnega ob tej uri, se spogledali, prevdarili smer strela in si bili edini v sodbi: doktor se je vrnil; Tone si je končal svoje življenje. Saj ta prekišod nad doktorjevem zemeljskim

življenjem ni bil nič kaj prenačeno nenavadnega, ker so poznali vsi Brložnika kot samotarskega čudaka, kateremu se je gotovo zavrtelo v že itak pred javnostjo zmedeni glavi na samomorilno plat. Pivska družba si je pošepnila, smrtni trenutki so vedno nekaj tajno svečanega, dva najpogumnejša sta odbrzela na orožniško postajo.

Pri Johanci je še svetila luč, ko so pri doktorju vstopili skozi vežne duri od strani dvorišča orožniki in še nekaj tržkih radovednežev od one že prej omenjene družbe, ki bi bili radi videli prav na licu mesta, kako je pogodil ter prestrelil nit lastnega življenja doktor vsega zdravilstva, kateremu morajo biti znane vse žilice, tudi one za življenjski utrip človeškega srca najbolj potrebne.

Kako je ostrmelo z bajonetom obsenečeno oko postavilo in tržki gospodje, ki so vdrl v doktorjevo sobo in jim še razočaral zvedavo radovednost čuden — ne za domnevano resnost — smešen prizor: G. dr. Tone Brložnik je stal po koncu zravnčan z na prsih samozavestno prekrizanimi rokami, pri njegovih nogah je krvavel iz smrtne rane rajni njegov ljubljenec bernhardinec Bundoš . . . Nikdo ni črnil besedice, niti vlomilci, niti doktor. G. Tonč je prezirljivo premeril s pogledom nočne nasilnike, pobesili so vsi oči . . . zmuzali so se pri vratih eden za drugim . . . Trenutno je bila razvozlana cela žaloigra.

Ponočna usmrtilitev pasjega velikana Bundoša je bila popolnoma upravičena. G. doktor je odpotoval in izročil v prehrano svoje živalsko drago bičje krušni materi Johanci. Bernhardinec je bil preskrbljen za dobo gospodarjeve odsotnosti glede želodeca, a ne glede nadzorstva svoje pasje prostosti. Kot njegov gospodar imel je tudi sicer nedolžni Bundoš v trgu in v okolici med pretepaškimi pobalini prav mnogo krvnih sovražnikov. Zgodilo se je pač, da se je vrnil ubogi pesjan iz dnevno potrebnega izprehoda brez doktorjeve nočne palice in svetilke — brez košato in ponosno vedno na kvišku v kolobarju zfrkanega repa. Kateri zlikavec ga je potvoril v brezrepega invalida.

sigurno pri nas v Sloveniji in tudi po drugih krajih naše kraljevine.

Slovenski kmet, ako primerjaš danes vladno, politično in gospodarsko razmere drugih držav z Jugoslavijo, potem moraš reči, da je v naši kraljevini za vse stanove in tudi za kmeta še najbolje. Pri nas v Jugoslaviji vladajo še krščanska načela, se spoštuje osebna last in se kolikor toliko mejeno varne razmere. To pa le radi dejstva, ker je podlaga naši državi ravno kmeti, ki je telesno krepak, pri delu marljiv, priden in se drži v življenju krščanskih načel.

Viničarska gonja.

V št. 22 socijalnodemokratske „Volksstimme“ se nek nepodpisani, vendar pa dobro poznani nezadovoljnež na prav neokusen način čoha na gospodarskih ukrepih našega prevzva. kneza in škofa.

Ker slednji gotovo nima časa in še manj za to potrebne volje, da bi se spuščal z nevhvaležnimi napolcevalci in obrekovalci v neplodne časnikarske prepire, dovoljujem si na nizkotni napad širši javnosti podati nekaj pojasnil.

V zadnjem času so gospodje socijalni demokratje zašli na novo polje, da delajo zgago in prepir, da uničujejo edinost in avtoriteto podkopujejo, lotili so se viničarskega vprašanja.

Na prvi pogled sicer hvaležni posel, ker ubogih in trpečih ljudi nikdar ne bo zmanjkalo, vendar kdor trezno in objektivno presoja dejanski položaj, bo moral nehote ugotoviti, da so socijalni demokratje na napačni poti, slabo informirani, ali pa strankarsko hudobni.

Viničarje moramo deliti v dve vrste. Take, ki služijo Nemcem, ki stanujejo in bivajo v inozemstvu, dalje Nemcem in nemškutarjem, kateri v zadnjem času iščejo v internacionalni svoje zavetje in pribežališče, ker se vedno upajo na zlate čase, ko bodo nadaljevali ulogo „Herrenvolka.“ Takim gospodarjem in laži-vinogradnikom so pač viničarji le samo govoreča delavna živina, katero je treba do zadnje kaplje izmozgati, ne glede na to, ali delavec živi ali gineva. Gospodar pride določene čase v vinograd, ukazuje in psuje, nima stika s svojimi uslužbenci, se ne briga za njihov blagor in misli, da je storil svojo dolžnost, če se v gorici zabava in konečno proda vino. Če bi se za take viničarje „Volksstimme“ potegovala, ne bi ugovarjal noben pameten človek.

A domači slovenski vinogradnik smatra viničarja in njegovo rodbino kot del svoje družine, pozna njegovo važnost in vrednost njegovega delovanja in ga temu primerljivo tudi odškoduje, saj ve, da je od dobrega in zvestega viničarja poleg dobre letine zavisen ves pridelek. Viničarja ne smatra kot železni stroj, katerega se samo kuri in maže, da teče, temveč ve, da brez njega ne bi lahko izhajal in ga za to delo primerljivo plača.

Resnici na ljubo se mora pa pripomniti, da so povsod izjeme, častne in nečastne. Kar se tiče knezoškofijskih viničarjev, je pa njihova usoda tako zno-

Res tudi pri nas ni vse, kakor bi moralo biti, pa je vendar v primeru z drugimi tudi novimi državami še stotisočkrat bolje. Pri nas nimamo smrtnih pobojev tisočerič človeških žrtev kot v Nemčiji, in ne nasilnih revizij kot v Avstriji.

Naše še doslej napol urejene državne razmere pa se bodo preustrojile v prid kmetiškemu stanu po katerih je zagotovljena zmaga kmetiški stranki, krščanski misli ter kmetiškemu napredku.

Vsi osvobojeni Jugoslovani pa lahko vsaki dan hvalimo Boga, da smo se otresli nemško madžarsko nadvlade, ki pozna tudi zdaj po vojni le nasilje, kri, smrt in teptanje kmetiškega stanu.

na, da se lahko trdi, da se jih za njihov položaj lahko naravnost zavida.

Vsak knezoškofijski viničar ima 5 do 7 oralov zemlje in sicer: travnike, polja in vrt, poleg tega še stanovanje, gospodarsko poslopje, prosto kurivo in steljo, odpadno sadje, sadne in vinske tropine in pi-jačo. Za vsak delavni dan v knezoškofijskih goricah so posebej plačani. S temi deputati je mogoče vsakemu viničarju vzdržavati 2 do 3 krave, 1 do 2 telice, in 4 do 5 prašičev, ne všteti kuretin.

Da se v takih razmerah viničarji nimajo brez svoj položaj pritoževati, sledi iz tega, da se viničarji pri knezoškofijskih goricah zelo redko menjajo in da si je že marsikateri viničar, ki je iz ničesa prišel, po nekaj letih ustanovil svojo lastno domačijo.

Dvojno vprašanje se človeku nehote vsiljuje: Ali so viničarji, ki so prišli na svoje lastne domove, imeli priliko, si pravičnim potom domačije nabaviti, ali so pa krađli. Ker pa zadnje lastnosti nobenemu nimamo povoda oponašati, mislim, da je dokazano, da je knezoškofijskim viničarjem življenje pod najugodnejšimi pogoji zagotovljeno in da je njihov položaj, če že ne naravnost zavidljiv, vsaj znosen.

Primerjajmo tem viničarjem kočarja ali malega posestnika, kaka bremena imata ta dva nositi! Davki, zavarovanje, amortizacije, obdelovanje, poprava gospodarskih poslopj. Vsega tega viničar ne pozna; inventar dobiva knezoškofijski viničar zastoj. Primerjajmo konečno knezoškofijskega viničarja takozvanim srednjim stanovom! Koliko truda in stroškov stane starše, predno spravijo sina do uradniške kariere? In koliko uradnikov si zamore vzdržati v kratkem času 4 do 5 glav goveje živine, koliko si jih more toliko prihraniti, da si v nekaj letih postavijo lastne domove, če se niso slučajno bogato oženili? Ako hoče biti „Volksstimme“ nepristranska, naj vpraša v krogu svojih lastnih inteligentov v višjih činovnih razredih, koliko so si v sedanjih časih prihranili, če hečejo pošteno živeti in ne reflektirajo na podkupovanje.

Alojz Lešnik,

oskrbnik knezoškofijskih posestev.

Uredniška opomba: Priobčujemo zgorajšnji dopis, ker hočemo zavzemati v sedanjem prečem viničarskem vprašanju objektivno stališče.

Fantje — k Orlu!

1. V sužnosti.

Dobro se spominjam, kako smo hodili dijaki z zanimanjem na vojaško vežbališče, kjer so razni: „trajtarji“ in „kaproli“ učili kmetijske sinove „oksercirat.“ Ze tedaj se mi je usmilil ta ali oni siromak, ki ga je oblast privlekla Bog ve iz katerih hribov med rekrute, da se po trudapolnem vežbanju znebi prirejene neokretnosti ter postane gibčen, spreten in sprejemljiv za potrebna povelja. Premnogo je bilo takih revežev, ki niso mogli tako hitro doumneti potrebnih vaj in so bili vsled tega izročeni na milost in nemilost surovih „saržev“. Kdo bi mogel pozabiti tiste etopele, zmučene obraze, tiste strte, zmazane in povajene figure, včasih že ne več človeku podobne? Nemški militarizem je v naših slovenskih mladeničih uničil zdravo samozavest, da jim je vsilil čut suženjstva, ki se slepo pokorava povelju ter vse svoje moči uporabi v to, da izvršuje le volja drugih, ker svoje nima več. V takem duševnem razpoloženju je šel naš človek v vojsko, ter izvršujoč povelja višjih sekal sebi in svojem narodu strašne rane.

2. Kako se rešimo.?

Vojske je zdaj konec, naši fantje so se vrnili, a prinesli so še seboj dobršen del suženjskega duha, kakor sklepamo iz nedelavnosti in brezbriznosti, ki vlada tupatam v mladinskih vrstah. Vojaški duh jim je omračil pamet, da ne uvidijo, kako nujno je, delati za korist naroda na gospodarskem, socijalnem, političnem in izobraževalnem polju. Ako vidim človeka, da je padel v vodo, mu hitim na pomoč, da ga rešim. Če padem sam v vodo, napenjam vse moči, da splavam na suho. Kdo bi si upal tajiti, da je naš narod v sedanjih časih podoben utopljenču, ki stega svojo roko iz vode, da ga kdo reši? Mislili smo dolgo da je Wilson tisti odrešenik, ki nam bo pomagal na suho ter nas še potem lepo ogrel in oblekel, pa čimdalje bolj spoznavamo, da moramo le sami delati na vso moč, da se rešimo. To delo pa nas čaka v gospodarskem in umskem napredku, ki nam ga podajajo naše strokovne knjige in naša izobraževalna in bralna društva. Lepo je, če beremo, kako se zbira dekleta pri poučnih dekliških sestankih, pa deset in večkrat važnejši so poučni sestanki mladeničev kot bodočih zastopnikov občine, okraja, naroda. Take naučne sestanke goji predvsem v največji meri telovadni odsek Orel v svojih takozvanih „fantovskih večerih“. Na takih večerih se nič ne hujska proti tej ali oni družbi, temveč se obravnavao stanovska vprašanja, ki jih mora razumeti vsak pošten fant. Podlaga tem pogovorom daje „Zlata knjiga“, ki bi jo naj imel vsak veren mladenič. Zato je napačno mnenje nekaterih fantov, češ, ne pristopim k Orlu, ker itak dosti telovadim z lopato, sekuro, motiko, s plugom, brano itd. Prvi namen Orla je izobrazba srca, kot pripomoček k temu šele pristopa izurjenost in telovadba telesa. Navadno delo sicer vadi naše ude, pa le enostransko, redna telovadba pa izvežba naše telo vsestransko, in mu vzame tisto neokretnost in lesenost, ki jo ima človek vsled svojega težkega dela. Pa ne samo, da zgubi redno telovadec svojo lesenost v telesnem oziru, polagoma zgubi tudi duševno počasnost in lenost, ker mora pri izvrševanju raznih telovadnih povelj napeti vse svoje umske moči, da jih prav razume in izvršuje. Zdaj razumemo, zakaj so se naši rekruti čutili pri takozvani: „rekrutenabirih-

Pristaši, spominjajte se Kmetske Zveze!

ni znal nikdo, vedelo pa je vse v trgu pred doktorjevim povratkom, da je Bunduš izgubil življenski kras in ponos — bernhardinsko košati rep. Si pač lahko mislimo in predstavljamo, kak je bil pri zopetnem svidenju doktorjev pogled na ljubčka, ko ga je ta pozdravil v pozni nočni uri brez repa, ki je bil g. Tonetu gotovo bolj drag in naravnost potrebnejši nego še pasje krepko Bundušovo življenje. Življenski čudak Brložnik ni rabil več brezrepega pasjega spremstva ter opore, hotel je prihraniti sebi in nepredvidnemu Bundušu sramoto posmeha, končal je samooblastno s strelom življenje onemu, ki mu je bil dokaj let opora ter svetilka pri nočnotemnih izletih v kmetiško krčmo preko hriba za trgov v grabi.

Vest o Bunduševi smrti žalogrji v pozni nočni temi se je raznesla po trgu. Vsi tržani so bili sedaj radovedni, kako si bo uravnal in zaplankal svoje napram družbi že itak nad vse čudaško življenje g. doktor sedaj, ko je pahnil sam preko praga življenja tega svojega edinega družabnika Bunduša.

Kakor so dokazala zvedavi tržki javnosti dejstva, ni g. doktor nič kaj dolgo razmotrival o smrti izgubljeni nočni opori pesjanerja Bunduša. Namesto preko hriba za trgov v grabo naravnal je svoje zdaj vsakdanje zvečerme izlete v bolj samotarsko krčmo že večletne krušne matere Johance. Dobrodušna Johancea mu je odkazala posebno sobico, kjer je lahko nemoten od tržke družbe srkal vinski sok in si mazal grlo s petelinovo pečenko.

Včno izgubo Bunduševga repa je pa nadomestil s prstom in brundanjem po plotnih plankah, kakor poroča tržko ustno izročilo, tako-le: Johancina krčma je bila od doktorjevega stana oddaljena le za dober streljaj kar naravnost naprej po cesti in na desno. Kadar se je g. Tone izmotal iz nove gostilne v bolj pozni nočni uri na prosto, je krenil na levo do plota. Položil je kazalec svoje desnice na planke in potegnil pri vsakem koraku s prstom po plankah plota, da se je slišalo v temi in noči na pol pritejono

brundanje, kakor če brusijo nagajivi fantalini s palico po plotu. S prstom in brundanjem po plankah je nadaljeval svoj nočni povratek prav do svojega stanovanja, kjer je nehal plot in je lahko odprl vrata. Prsti in planke so mu bile sedaj po usodni izgubi pasjega repa isto kot nekaj vedno trezna Bunduševa — košata metla.

Da se razumemo na kratko, samotar Tone tudi po Bunduševi smrti ni nič pogrešal v rogovih temi palice ali svetilke. Naš čudak je bil s svojo novo in dokaj enostavno iznajdbo še dokaj na dobičku, ker njegov kazalec in mrtve planke so mu bile brezplačni nočni kašipet, med tem, ko je rajni doktorjev Bunduš porabil in potrošil iz Tonetovega žepa marsikaj za svoj požrešni pasji zob in želodec.

Tržki doktorjevo samotarstvo zavidni rodoljubi so prav kmalu iztaknili Tonetovo novo nočno palico in svetilko, ki sta bili na pol živi in na pol mrtvi, a prav po ceni — da, brezplačni. Ugibalo se je marsikaj med nagajivimi popivači po trgu, kako iztrgati pred lahkoživo človeško družbo osvražnemu lečniku to njegovo novo iznajdbo varnega in sigurnega nočnega spremstva, kašipota in gotovega cilja.

Dr. Tone Brložnik, ki niti slutil ni, da mu zavidajo njegovi nasprotniki lastno in leseno ponočno spremstvo, je nastavlil neko noč prav židane volje ta svoj kazalec na planke, da bi si zaigral na plotu svojo navadno uspavalnico. Brusil in brusil je od planke do planke, a ni bilo nobenega glasu . . . prst je polzel mesto po sicer trdem, a pritajeno slišno odmevajočemu lesu — po opolzko melki in gladki tvarini. G. doktor je prenehal z vlakom prsta, postal in da se uveri, kaj mu pravzaprav onemogočuje vsakonočno muziko. Potegnil je s celo roko po plankah, ostalo je mu v rokah nekaj mehkega . . . prepričan je bil, da so mu namazali fantalinski ponočnjaki plot z nesnago. Pri svitu žigee je dognal, da pobalinska nagajivost ni bila sicer nič kaj ostudnega, pač pa prav črno navadni kolomaz.

Pri pogledu na to pošarsko nagajivost je v g.

doktorju zavrela kri, potresel je nedolžni plot, da je kar zaječal v noč . . . se zaklenil v svoj stan in bil prepričan, da ta od raja sem otrovani človeški rod preganja vse one žrtve, ki so se odrekle družbi, ko so spoznale njeno večkratno podlost in njen prezirljivi posmeh napram udarcem usode.

Po trgu je seve zašušljalo drugo jutro posmeh na doktorjev račun, ki je baje klel kot Ličan ob plotu in si umival celo noč roko v jezi nad tržani, ko mu niso privoščili niti živega spremstva pasjega repa — niti opornih plank lesenega plota.

Od onega večera, ko si je umazal g. Tone roko na plankah, ga ni bilo več v krčmo k Johanci, ki je bila polna izbruha upravičene jeze na vse one, ki so jej odpodili s surovo nagajivostjo stalnega gosta. G. dr. Tone je vstrajal nekaj dni pri svojem sklepu, da se bo odslej še bolj ogibal tržancev, kot je to praktical dotedaj.

Minulo je za tem nekaj dni, nikdo že ni v trgu več govoril o doktorjevih plankah. Tržko radovednost so zopet dregnili v živo zidarji, ki so se pojavili nekoga jutra krog lečnikove hiše. Zabeli so razbijati, razdirati in razmetavati zid pri obeh vratih, ki so vodila s ceste in dvorišča v Brložnikov stan. Vsi tržani so bili pri pogledu na to delo uverjeni: Naš doktor se bo dal sedaj ne samo zakleniti, ampak celo zazidati, da mu ne bo mogel nikdo kaliti njegovega zagrizenega in za vse življenje vtetešenega samotarstva. Pri doktorju se je razdiralo in prezidavalo, da ni mogel nikdo skozi duri ven, še manj pa notri. Se le po dveh dneh so pristavili zidarji iz dvorišča v prvo nadstropje iz desk zbiti mostovž, po katerem se je lahko prav oprezno šlo v gornje prostora doktorjevega stanovanja. Sam dr. Brložnik je pristopical po tem mostovžu iz svojega brloga in nadziral iz dvorišča popravilo in preosnovo svojega stana. Pri pogledu na samotarskega lečnika so bili uverjeni tržani, padar je še pri življenju, še mu bomo lahko ponagajali tudi v njegovi od vseh strani zazidani samotarsko čudaški trdnjavi. (Konec prihodnjic.)